

תקות מנחם

גיליון מס'
132

יו"ל לקראת שבת פרשת חיי-שרה

הי' תהי' שנת סגולות טובה

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ

מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראפ

ג"ס ההוראה שקיבלתי אכ"כ אד"ש אלך האשיח להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים בקצ"ה בסיומי הרמב"ם להראות ולהוכיח הנראה לעיניך בדרכך אפשר הקשר שבין שיחורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נאמרו, הנני אומיא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.

ואבקש מהקוראים שיצורני בהערותיהם, ותודה אראש!

לחיות עם הזמן!

ספר עבודה – א

מחזור ז"ך שנה כ"ה

בעז"ה יום ד' פרשת וירא, י"ד חשון

הי' תהיה שנת סגולות טובה – שנת הקהל

סיום הלכות בית הבחירה והתחלת הלכות כלי המקדש והעובדים בו

וחז"ל אומרים⁸ שהטעם שהמילה ביום השמיני כדי שתעבור עליו שבת אחת היינו שיהיה לו גם הכח של שבת, וז"ל: "גדולה שבת, שאין התינוק נימול עד שתעבור עליו שבת, שנאמר⁹: 'ובן שמונת ימים ימול לכם (כל זכר)'"¹⁰, ובחסידות מבואר שע"כ מילה דוחה את השבת (בפנימיות העניינים), כי היא בדרגה גבוהה יותר מהשבת, כמו מספר ה-8 שנעלה מה-7. ומורה ונותן כח למסירות נפש שלמעלה מהעולם וטעם ודעת! והנפלא הוא שביום זה מסיימים את ההלכה הראשונה שבספר "עבודה" שהוא הספר השמיני [ומעניין! שבהלכות "בית הבחירה" – ח' פרקים].

בבית המקדש – ניסים שלמעלה מהעולם

ב. והמספר 8 קשור לבית המקדש ולעבודת בית הבחירה, כי שם יש גילוי אלקות שלמעלה מהעולם והטבע, ונעשו בו "עשרה ניסים"¹⁰, וגם תחלת השראת השכינה היתה "ביום השמיני"¹¹, וכמבואר באוה"ת דברי הרשב"א שזו המשכת האלוקות שלמעלה מהעולם והטבע בעולם, וגם השם "בית הבחירה"; בחירה עניינה שהיא למעלה מטעם ודעת.

הגאולה והמשיח – קשורים לשמיני

ג. והמספר שמונה גם קשור לענין הגאולה, וכמו שבתוס' הני"ל מקשרים זאת עם "למנצח על השמינית" שקשור עם "כנורו של משיח ח' נימין"¹², ומשיח הוא הח' מ"שמונה נסיכי אדם"¹³, כי השמונה הוא למעלה מהשבע והטבע וספירות העולם וסדר ההשתלשלות, וענין המילה בשלימותה – מילת ערלת הלב תתקיים לעתיד לבוא – שעז"ל בפרשת נצבים¹⁴: "ומל' ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלוקיך בכל לבבך וגו'".

וזהו ענין שספר "עבודה" הוא הספר השמיני שקשור עם חזרת בית הבחירה ועבודת הקרבנות לעת"ל בביאת המשיח והגאולה.

חשון – חודש השמיני

ד. ויש לכל זה גם קשר ליום הסיום והחודש – י"ד חשון; חשון הוא

המילה ביום השמיני – מסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת

א. הלכות בית הבחירה הן ההלכות הראשונות של ספר עבודה, שהוא הספר השמיני ברמב"ם, וכפי שכתבנו בגיליון הקודם (מס' 131) במעלת המספר 8 שמורה על הגילוי שלמעלה מהטבע והעולם ולמעלה משבע הספירות וסדר ההשתלשלות – ספירת הכתר; ומעלת המספר 8 מודגשת בפרשיותינו סיום פרשת לך-לך ופרשת וירא, שמדובר בהן על כללות מצות המילה של אברהם אבינו ואנשי ביתו ומילת יצחק.

ובמצות המילה מודגשת מעלת היום השמיני, כי המילה לכתחילה ובזמנה היא ביום השמיני, ויצחק הוא הראשון שנימול לשמונה ימים. ומדובר ע"ז בסיום שיעור החת"ת של יום הסיום רביעי¹: "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלוקים".

וענין זה מתבטא גם בשמו של יצחק כפי שאומר רש"י בסיום פרשת לך-לך עה"פ²: "וקראת שמו יצחק", שהח' של יצחק מורה על 'ח' ימים שנימול"³.

ועל גודל ענין המילה בשמיני מוצאים בחז"ל במסכת שבת⁴: "תניא רשב"ג אומר כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה, כגון מילה דכתיב⁵ "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב", עדיין עושים אותה בשמחה וכו'". ואומרים ע"ז התוספות: "במדרש (שוחר טוב) 'למנצח על השמינית'⁶ כתיב, הנדרש על המילה שהיא בשמיני, וכן אמרין (פרי"א פ' כ"ט) ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק (הנאמר בפרשתנו) ביום ה"ג מל את יצחק, דהיינו ביום השמיני דמילה, כמנין ה' ג'. ר"ת".

היינו שבפרשתנו מודגשת השמחה והסעודה הגדולה שעשו במילה הראשונה שהיתה ביום השמיני. ועליו נאמר בפרשתנו⁷ "ואת בריתי אקים את יצחק", ואומר ה"בעל הטורים" ש"אקים" – ר"ת "אשר קידש ידיד מבטן", שהכוונה היא על יצחק שזהו נוסח הברכה שאומרים אחרי כל ברית.

¹ כא, ד.

² ז', יט. [ולהעיר שגם י"ז מורה על טוב, וגם י"ט יום טוב; כי לידת יצחק הביאה את הטוב ועשתה יום טוב לאברהם ושרה ולכל עם ישראל ולכל העולם, וכמו שאומר רש"י עה"פ (וירא כ"א, ו) "כל השומע יצחק לוי": "ישמח עלי, ומדרש אגדה (ב"ר נג, ח. פסיקתא רבתי פ' מ"ב), הרבה עקרות נפקדו עימה, הרבה חולים נתרפאו בו ביום, הרבה תפילות נענו עימה, ורב שחוק היה בעולם".

³ תנחומא קרח ד. פרקי ר"א פ"ב. במדב"ר יח, כא.

⁴ דף קל ע"א.

⁵ תהילים קיט, קסב.

⁶ תהילים יב, א.

⁷ לך יז, כא.

⁸ מכילתא דרשב"י שמות לא, יז.

⁹ פסוק יב.

¹⁰ אבות פרק ה' משנה ה' [ולהעיר שה' – מורה על ההנהגה שלמעלה מהעולם והטבע שמתחלקים בד' סוגים ויסודות ופרצופים].

¹¹ שמיני ט, א.

¹² ערכין יג, ב.

¹³ סוכה נב, ב.

¹⁴ ל, ג.

החודש השמיני (מניסן, "ראש חדשים"¹⁵), וחשון הוא החודש (היחיד) שמתחיל בח', וקשור לגאולה, כי חשון – גימטרי – משיחו! ויש לו הבטחה מה' שבחודש זה יהי בנין וחנוכת ביהמ"ק השלישי.

קיימא סיהרא באשלמותא

יום י"ד בחשון – מורה על שלמות בחודש חשון; כפי שאומר אדי"ש בשיחות שגם יום י"ד בחודש שייך ל"קיימא סיהרא באשלמותא", כי הרי אין בחודש לי יום שלמים אלא חסר כ-12 שעות (כמבואר בהלכות קידוש החודש¹⁶), וע"כ ה"קיימא סיהרא באשלמותא" שהוא בדיוק באמצע החודש (ומורה על שלמות בעבודת ה' אצל היהודים המונין ודומין ללבנה) הוא לא בט"ו יום שלמים, וממילא שייך גם ליום י"ד.
[וצריך בירור והבנה בדברי אדי"ש, כי גם אם שלמות הלבנה והחודש היא לא בט"ו יום מלאים, וחסר קצת, אבל זה בתוך יום ט"ו, ומה הקשר ליום י"ד? ובקושי נפרש שהכוונה שהשלמות ביי"ד יום ועוד שעות, ולא ט"ו מלאים, או שכמו כשאומרים קיימא סיהרא באשלמותא הכוונה לכל יום הטי"ו, למרות שהשלמות רק בסיום היום זה, מתחיל 24 שעות קודם, כך כשאומרים שהשלמות כמה שעות לפני סיום הטי"ו, מתחילים ה-24 שעות כמה שעות בתוך יום ה"י"ד לפני סיומו. ואבקש שמי מקוראי הגליון אם יש לו הסבר בזה, שיעירני, ות"ח מראש].

י"א חשון – יום הילולא דרחל אמנו

ה. ויש גם קשר ליום בחודש שהתחילו הלכה זו; י"א חשון, שהוא יום היארצייט-הילולא של רחל אמנו, וי"א גם מורה על ההשפעה שלמעלה מהעולם ועשר הספירות – ספירת ה**כתר**, ושייך לגאולה, והרי רחל מבקשת ומבכה על גלות ישראל וחרבן בית הבחירה, עד שפועלת השיבה מהגלות בגאולה ובנין בית המקדש, במהרה, מיי"ד ממי"ש, נאו!

אפשר לומר רמז **ביום י"א** – ר"ת יום אמנו.

וע"פ מה שאומר אדי"ש בשיחה שכל יום בחודש יש לו קשר לאותו מספר יום בכל שאר החדשים, עפ"י אפשר גם לומר הרמז י"א ניסן – יום הולדת אדי"ש מה"י"מ – ר"ת יום אבינו, וניסן מלי הגבהה. י"א שבט – יום קבלת אדי"ש הנשיאות – יום אדוננו (ושבט מלי שבט מלכות). וי"א תשרי – יום השם (גאטס טאג) – יום א-לוקינו. י"א אדר – יום אסתר (כי בו מתחילים בכפרים לקרוא את מגילת אסתר, כדאיתא במשנה הראשונה דמסכת מגילה).

מטרת המקדש – הקרבת הקרבנות

ו. יש קשר בולט של הלכות בית הבחירה לפרשת וירא; (א) בתחלת הלכות בית הבחירה¹⁷ כותב הרמב"ם שיעקר ומטרת המצוה של בנין המקדש "ועשו לי מקדש"¹⁸ היא: "מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבין בו הקרבנות", היינו שיעקר המטרה בבנין בית הבחירה לשיטת הרמב"ם היא הקרבת הקרבנות במקום זה, (דלא כשיטת הרמב"ן) בפירושו ע"ת שיעקר הציווי והמטרה היא השראת השכינה כמ"ש בהמשך ל"ועשו לי מקדש" "ושכנתי בתוכם", ולכן הארון הוא הראשון מכל המקדש ששם השראת השכינה. [וההסבר כי הרמב"ן מפרש "פשוטו של מקרא", ושם נאמר "ושכנתי בתוכם", אבל הרמב"ם הוא ספר הלכה והשראת השכינה היא מהקב"ה, ולא להלכה אלינו, אלא הקרבת הקרבנות היא ה"עבודה" שלנו].
ובפרשתנו מדובר לראשונה על הקרבת קרבן במקום בית הבחירה בהר המוריה קודם העקידה של יצחק שהיה כעולה, ואח"כ הקרבת האיל, כמשי"נ¹⁹ "וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו".

ואמנם כבר אדם הראשון ובניו ונח הקריבו גם באותו מקום, כדלהלן, אבל הדברים רק מרומזים ולא כתובים מפורש בתורה, ובפרשתנו לראשונה מפורש בתורה הקרבת קרבן במקום הנבחר.

הקרבת יצחק במקום המקדש והמזבח

ב) והרמב"ם אומר זאת מפורש בהלכות אלו בפרק ב'²⁰: "המזבח מקומו מכוון ביותר, ואין משניו אותו ממקומו לעולם וכו', ובמקדש נעקד יצחק אבינו שנאמר²¹ "ולך לך אל ארץ המוריה".
וכן גם בהלכה הבאה²²: "ומסורת ביד הכל, שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה, הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התיבה, והוא המזבח שהקריב עליו קין והבל, ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא ומשם נברא. אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא.

הבן הנמול כקרבן

ג. ויש עוד קשר חזק בין המילה והקרבנות; כי הרי כל מילה היא כמו שמקריב בנו לקרבן, כמו תפילת הרבש"ע שאומרים אחרי הברית המוהל ואבי הבן: "שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאילו הקרבתיהו לפני כסא כבודך", וכל מילה דומה לעקדה, ומקבלים כחות ממנה.

הקרבן נרצה מיום השמיני

ה. ויש עוד דמיון בין מילה לקרבן;

כמו שמילה היא דוקא ביום השמיני ואחרי, כמו"כ בקרבן בהמה נאמר בפרשת אמור²³: "והיה שבעת ימים תחת אמו, ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה", ובמדרש רבה מדמה אותם, וז"ל²⁴: "אמר הקב"ה לא תביאו לפני קרבן עד שתעבור עליו שבת שאין ז' ימים בלא שבת, ואין מילה בלא שבת הה"ד 'ומיום השמיני והלאה ירצה'. א"ר יצחק משפט אדם ומשפט בהמה שוים, משפט אדם 'וביום השמיני ימול בשר ערלתו', ומשפט בהמה 'ומיום השמיני והלאה ירצה' וכו".

תקות חוט השני²⁵ – הקשר לפרשה והתאריך

- א. ספר עבודה השמיני – ובחתי"ת יום זה בפרשת וירא – מילה בשמיני.
- ב. ספירת הכתר שלמעלה מטעם ודעת וסדר ההשתלשלות.
- ג. בביהמ"ק ניסים שלמעלה מטעם ודעת.
- ד. שלמות המילה לעת"ל – הגאולה השלמה.
- ה. מטרת המקדש הקרבת הקרבנות – ויצחק הקרבן הראשון שכתוב מפורש שהי' בהר המוריה.
- ו. הבן הנמול כקרבן.

* * *

בעז"ה מוצש"ק פרשת וירא טו"ב חשון

סיום הלכות כלי המקדש והעובדים בו

והתחלת הלכות ביאת המקדש

הר המוריה – הקרבת המור

א. רואים דבר נפלא!

כל הנושאים שמדובר עליהם בהלכות אלו – כלי המקדש והעובדים בו, מדברים בחתי"ת של יום הסיים – שביעי של פרשת וירא, המדבר על העקידה;

א) הענין הראשון שמדובר בהלכות כלי המקדש הוא על הסממנים שעשו מהם את שמן המשחה²⁶ ואת הקטורת²⁷ [וכדאי לברר למה שמן המשחה והקטורת נקראו כלי המקדש? ואולי בגלל שעם שמן המשחה משחו את כלי המקדש [אבל גם את המלך ואהרן ובניו] וסממני הקטורת

²⁰ הלכה א.

²¹ כב, ב.

²² הלכה ב.

²³ כב, כז.

²⁴ ויק"ר כז, י.

²⁵

יהושע ב, חי. ועיין ברש"י שפירוש "תקות" – מלשון "קו וחבל" (שבו הורידה המורגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקות מנחם" – להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשנה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).

²⁶ פ"א הי"א-ב.

²⁷ פ"ב הי"א ואילך.

¹⁵ בא יב, ב.

¹⁶ פ"ו הי"ג.

¹⁷ פ"א הי"א.

¹⁸ תרומה כה, ח.

¹⁹ כב, יג.

כמה מהם שוים לסממני שמן המשחה, ועדיין צריך ביאור], והסממן הראשון המוזכר בהלכה ג' הוא המור, וכן מוזכר ראשון בתורה בפרשת כי תשא²⁸: "ואתה קח לך בשמים ראש מר-דרור". ועה"פ בחת"ת של היום "ולך לך אל ארץ המוריה"²⁹ מביא רש"י כמה פירושים, ומסיים "ואונקלוס תרגמו ע"ש עבודת הקטורת, שיש בו מור נרד ושאר בשמים". וכך כתוב במד"ר³⁰ שנקרא מוריה ע"ש עבודת הקטורת כלשון הפסוק בשיר השירים³¹: "אלך לי להר המור ולגבעת הלבונה", שזהו ע"ש עבודת הקטורת שהביאו על מזבח הקטורת בהר המוריה, וכן משחו בו את כלי המקדש.

ויש מפרשים "הר המור וגו'" ששם צמחו ונתנו ריח טוב מיני הבשמים, והגדיים והצבאים אכלו מהם. וזהו ע"פ הפירוש שהמור הוא עשב וצמח של בושם, וכמשי"נ שם "אריתי מורי עם בשמי", אבל הרמב"ם בהלכה ג' אומר שהמור "הוא הדם הצרור בחיה שבהודו הידוע לכל שמתבשמין בה בני"א בכל מקום", אבל הראב"ד חולק על הרמב"ם ואומר שלא מסתבר שה' יצוה להכניס בקטורת דם משום חיה וכ"ש לא מטמאה, [והכסף משנה מתרץ ש"י"ל שכיון שנשתנה מצורת דם ונעשה כעפר בעלמא והוא בושם מריח ריח טוב ביותר, למה יגרע", והרמב"ן עה"ת בפירושו עה"פ מתרץ: ש"אינה קושיא, כי הלחות ההוא הנאסף בה מרוב הדם ויזוב ממנה בחייה אין בו לא טומאה ולא מאוס"], והראב"ד מפרש שהמור הוא מין עשב וצמח, וכן אומר הרמב"ן עצמו בפירושו על התורה בפרשת תשא, שהמור הוא צמח בושם, [והדעות בזה ראה בשה"ש ה'תשי"נ שיחת כ"ב שבת בקשר לשם הרבנית הצדקנית מושקא, שזהו המור, ולפי דעת הרמב"ם יש בזה ענין ה"אתהפכא" שמדם ח"י טמאה נעשה קודש, מסממני הקטורת].

ויש להעיר בפירוש רש"י מדוע מכל סממני הקטורת חוץ מהמור שמרמוז במילה מוריה נקט דוקא את ה"נרד"? ואולי אפשר לבאר (ע"ד הרמז) כי "נרד" עם הכולל בגימטריא "מריה" (בכתיב חסר – בלא וא"ו) היינו שגם הנרד מרמוז במילה מריה.

אברהם נתמנה לכהן ויכול להקריב

ג. הענין השני המובא בהלכות אלו ברמב"ם³² הוא ענין הבדלת הלויים והכהנים והכהן הגדול לעבודת המקדש. וגם כאן הקשר בולט לחת"ת של יום הסיום – שביעי, פרשת העקידה;

נאמר במדרש (מיד אחרי המדרש הקודם בקשר למור): "כשאמר הקב"ה לאברהם שיקח את יצחק "והעלהו שם לעולה"³³ "אמר לפניו רבון העולמים וכי יש קרבן בלא כהן?!" (כי שם הוא הכהן כנאמר בפרשת לך-לך³⁴ על שם: "והוא כהן לא-ל עליון", ואח"כ נאמר³⁵: "ויתן לו מעשר מכל", ואומר רש"י: "ויתן לו. אברם. מעשר מכל. אשר לו, לפי שהיה כהן") "אמר לו הקב"ה כבר מיניתך שתהא כהן, הה"ד "אתה כהן לעולם"³⁶ (וכך אומרת הגמרא³⁷ עה"פ "והוא כהן": "ואין זרעו כהן לפי שהקדים שם ברכת בשר ודם לפני ברכת הקב"ה כמשי"נ בפסוקים שלאח"י³⁸: "ויברכהו ויאמר ברוך אברם לא-ל עליון קונה שמים וארץ": וברוך א-ל עליון אשר מגן צריך בידך", אמר לו אברהם איך אתה מקדים ברכת עבד לפני קונו, לכן מיד לקח הקב"ה את הכהונה משם ונתנה לאברהם, שנאמר: 'נשבע ה' ולא ינחם, אתה כהן לעולם, על דברתי מלכי-צדק' על דיבורו של מלכי צדק".

והראגאצ'ובער (ב"צפנת פענח" עה"ת³⁹ מביא כאן את ה"פסיקתא דרב

כהנא"⁴⁰; וז"ל: "א"ל רבון העולמים וכי כשר אני להקריבו, כהן אני? שם כהן גדול יבוא ויקבלו ממני, א"ל הקב"ה כשתגיע למקום אני מקדשך, ועושה כהן אותך. מהו מוריה – תמורתו של שם חליפיו, כד"א⁴¹ לא יחליפנו ולא ימיר אותו", ובתו"ש כאן מביא ילקוט שה"ש⁴²: "מוריה – תמורה, אברהם נעשה כה"ג וכ"י תמורת שם בן נח".

עפ"יז כאן במקום ועכשיו נעשה כהן (אבל במדרש רבה הנ"ל כתוב "כבר מיניתך", ובגמ' נדרים הלשון במעשה מלכי צדק "מיד נתנה לאברהם").

היינו שבפרשה זו מתבטא לראשונה מינוי אברהם לכהן, ובענין זה מדבר הרמב"ם על מינוי והבדלת וקידוש הכהנים משאר העם ומהלויים, והבדלת וקידוש הכהן הגדול.

ויש כאן דיון מעניין האם אברהם נתמנה לכהן פשוט או לכהן גדול. ואומר הרגז'ובער (מובא ביצפנת פענח' על התורה) שמשמע מלשון המדרש שהוא התמנה לכהן פשוט, ולא דוקא לכהן גדול, ולכן סידר המערכה דווקא בהתחלה לפני שהלך לשחוט (כפי שחשב שזהו ציווי הקב"ה) כי ידע שאם ישחט את בנו יהיה אונן וכהן פשוט אונן אסור בעבודה (משא"כ כהן גדול שאינו אונן), ולכן היה מוכרח לסדר העצים "ויערוך את העצים" שזו גם עבודה, לפני השחיטה, והדין שאם כבר התחיל העבודה ואח"כ מת לו מת ונהי' אונן, הוא מסיים העבודה.

ח' בגדי כהן גדול – כנגד ח' ימי מילה

ג. אח"כ מדובר ברמב"ם, על בגדי כהונה ובגדי כהן גדול, וגם בזה קשר מעניין לפרשה, לענין הברית מילה של יצחק, הילד היהודי הראשון שנימול לשמונה (שזהו החת"ת של יום ד' וירא שבו התחילו את הלכות כלי המקדש);

הראגאצ'ובער ב"צפנת-פענח" על התורה בפרשתנו⁴³ מביא את הגמ' ירושלמי ביומא⁴⁴, וז"ל: "מפני מה כהן גדול משמש בשמונה כלים וכ"י כנגד המילה שהיא לח' ימים, על שם 'בריתי היתה אתו'".

מצוה וחובה לשמוע לדברי הנביא – ולא להרהר

ד. והענין האחרון שמדובר בהלכות האחרונות של הל' כלי המקדש, על בגדי הכהונה, על החושן ועל האפוד, ועל רוח הקודש של הכהן הגדול שראה בחושן ובאורים ותומים במראה הנבואה, ומדובר בהלכה האחרונה שהלויים ובני הנביאים לבשו אפוד כדי להראות שהם ראויים לנבואה, כמו הכה"ג שראה ב"אורים ותומים" שבחושן שעל האפוד.

וענין הנבואה מודגש מאוד בפרשת העקדה; ה'רבינו בחיי" מביא דיון של הראשונים אצל מי היה נסיון העקדה גדול יותר, אם אצל אברהם או אצל יצחק, כי הרי יצחק הסכים למסור את נפשו בעצמו לשחיטה, ועד כדי כך שכתוב ע"ז "וילכו שניהם יחדו"⁴⁵, ואומר רש"י ע"ז "ואע"פ שהבין יצחק שהוא הולך להשחט וילכו שניהם יחדו' בלב שוה". אבל הרי בכ"ז נאמר "והא-לוקים נסה את אברהם", שמשמע שהנסיון אצלו היה גדול יותר, וההסבר הוא פשוט, שהרבה יותר קשה למסור ולקחת את הנפש של מישהו אחר ובפרט של בנו יחידו, שנולד לו לעת זקנותו, מאשר מסירת נפש עצמית, ולכן הציווי נאמר לאברהם. [וכמו אצל הרבי הקודם שהיה הרבה יותר קשה לשלוח למסירות נפש שלוחים ותלמידים להפצת היהדות והחינוך וכ"כ מהם נעצרו ולא חזרו חיים, מאשר מסי"נ בעצמו] ולכן "והא-לוקים ניסה את אברהם".

אבל בכ"ז מביא ר'בינו בחיי הדעה שאצל יצחק הנסיון היה הרבה יותר גדול; כי אברהם שמע הציווי דהעקדה מהקב"ה בעצמו, אבל יצחק לא שמע הדברים מהשם אלא מאברהם, וצריך לסמוך עליו ששמע הדברים ברור בנבואה (ולא חלום וכיו"ב ולא קרה לו שום דבר כי ה"י כבר זקן בן 137) ועל סמך זה מוסר את נפשו לשחיטה.

אבל מסיק ר'בינו בחיי שהנסיון של אברהם היה יותר גדול, כי אחרת

²⁸ ל, כג.

²⁹ כב, ב.

³⁰ וירא נה, ז.

³¹ ד, ו.

³² פרקים ג' ד' ה'.

³³ כב, ב.

³⁴ יד, יח.

³⁵ פסוק כ.

³⁶ תהילים ק', ד.

³⁷ נדרים לב, ב.

³⁸ יט-כ.

³⁹ וירא כב, ז.

⁴⁰ פס"ב פ"מ.

⁴¹ בחוקותי כו, י.

⁴² רמז תתקפח.

⁴³ יח, לג.

⁴⁴ פי"ז, ה"ג.

⁴⁵ כב, ח.

חובת ואחריות הרבנים והשלוחים

כולנו מקדמים בברכה את הרבנים והשלוחים שבאו לבית חיינו – בית משיח – 770, לכבוד כינוס השלוחים העולמי, ומאחלים שתהי התכנסות מועילה ופוריה. יחד עם זה חשוב להצביע על ענין הדחוף, ה"בווער" וה"חרום" שנוגע לאנ"ש בכל רחבי העולם; מצב הצניעות. לדאבונו המצב נורא ופרוץ ביותר, וחובה על כולנו להתגייס גיוס חרום ומלא כדי לעצור ולתקן, בענין המלבושים שיהיו צנועים כראוי בלי שום פשרות ופרצות. וזה ענין שנוגע ביותר לשלוחים, כי אי אפשר לקרב יהודים להנהגה פשרנית ומקילה בדברים חמורים, כי המקורבים מחפשים ורוצים להתקרב ליהדות שלמה ואמיתית. ולא שיך לגבש קהילה חסידית, אם יש התדרדרות בזה.

וזה ענין שנוגע וקריטי ביותר גם לבטחון העם ושלמות הארץ, כי אם רוצים שה' ישמור אותנו מכל אויב ומחבל, העצה לזה אומר ה' בתורה: "כי הוי' א-לקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך, והי' מחנך קדוש, ולא יראה בך (ח"ו) ערות דבר, ושב (היל"ת) מאחריך".

ולמעשה האחריות והחובה בזה מוטלת על רבני אנ"ש בכל אתר, כי ב"ה אין פריקת עול ח"ו או מלחמה בין אנ"ש בצניעות, אלא הדבר בא מחוסר רגישות ומודעות לענין, שלא יודעים ומבינים את כללי הצניעות.

ובמוסדות חב"ד לבנות בכל מקום ה"מדיס" והתלבושות היא כראוי, והחינוך של המוסדות לצניעות מלאה. אבל צריכים לתקן הפרצה בזמנים שאחרי ביה"ס ואצל הבוגרות והאימהות.

וע"כ החוב על הרבנים לכוון ולהדריך את אנ"ש "להיות כל איש שורר בביתו". וכנראה צריכים לחדש ולחזק את התקנות שהיו מקובלות בקהילות ישראל, שמי שיכול להיות שליח ציבור, או לקבל עליה בביהכ"ס, רק אם בני ביתו שומרים על צניעות מלאה (לא בגדים חושפים או מבליטים). כי כבר ניסינו את כל הדרכים, וזו הדרך היחידה שעובדת ופועלת, כמובן, אם עושים זאת "בדרכי נועם ובדרכי שלום". אבל אם ח"ו מזניחים עניינים אלה ומצב זה, הדבר ח"ו יתדרדר יותר, ומכשילים הרבים בעברות חמורות הקשורות ב"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו'".

ואם כולנו נתגייס בזה, בהסברה וארגון נכון נוכל לפעול כמו בחודש תשרי שכמה עסקנים הביאו לתיקון מצב הצניעות בפתח 770, והיתה הפרדה וצניעות מלאה, וישר כח להם! ותשוואות חן! והבקשה שימשיכו בעניינים אלה גם בשאר ימות השנה. ונוכל לומר על אנשי קהילתנו "ונפלינו" לטובה גם ביחס לשאר השכונות החרדיות כפי שמתאים לחסידי חב"ד ומקושרים לאד"ש, וה' יברך את עמו בשלום!

לזכות הבת

שטערנא שרה בת איטא חוה שיחיו

להולדתה במוצש"ק פרשת וירא אור לח"י חשוון
הי' תהי' שנת סגולות טובה

נדפס ע"י הוריה הרה"ת יוסף יצחק הכהן ורעייתו שיחיו כהן
שיזכו לגדלה לתורה ולחופה ולמעשים טובים
ורוב נחת יהודי חסידותי ממנה ומשאר יוצאי חלציהם
מתוך בריאות ושמחה והצלחה בגשמיות וברוחניות תמיד כל הימים!
ולקבלת פני אד"ש מלך המשיח מ"ד ממ"ש, נאו!

(דברים שנאמרו בסעודת סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)
יחי אדונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לא מובן הנאמר והא-לוקים ניסה את אברהם, כי מה שיצחק לא שמע הדברים ישירות מהקב"ה בכלל לאמשה ולא מגדיל הנסיון; כייצחק יודע שיש ציווי להאמין בדברי הנביא, וכמ"ש הרמב"ם בהלכות יסודי התורה⁴⁶: "מיסודי הדת לידע שהא-ל מנבא את בני האדם וכו'. היינו שזהו ענין מעיקרי ויסודי הדת להאמין ולסמוך על הנביא "ואשר לא ישמע אל דברי הנביא אנכי אדרוש מעמו", היינו שיש חיוב מיתה בידי שמים אם לא מאמינים בנביא, כי מי שהוחזק כנביא אסור לגמרי להרהר אחריו, כמ"ש הרמב"ם⁴⁷. ולכן זה שיצחק לא שמע דברים ישירות מהקב"ה בכלל לא מעלה ולא מוריד, כי יצחק יודע ומאמין באמונה פשוטה בדברי הנביא כמו ששמע מהקב"ה. ולכן נאמר "והא-לוקים ניסה את אברהם".

היינו שבפרשה זו מתבטא תוקף וגודל ענין הנבואה, וע"כ מדובר בהלכה האחרונה המסיימת.

ורואים שרוב העניינים המדוברים בהלכה מרומזים בחת"ת של יום זה.

העקדה – אמונה בנבואת אברהם

באחד המחזורים הראשונים סיימו בשבת פרשת וירא את הלכות "יסודי התורה", ודובר על כך שביום זה שקוראים בחת"ת את העקדה מרומזים העניינים שבסיום הלכות יסודי התורה; בפרק ה' מהלכות יסודי התורה מדובר על מצות מסירות הנפש על קידוש השם וכו', מתחיל מההלכה הראשונה: "כל בית ישראל מצווים על קידוש השם", שזהו הרי ענין העקדה שזכות זו והכוח לזה קבלנו כל בית ישראל לדורותיהם מהעקדה.

אבל ענין הקידוש השם זה לא ממש ההלכות האחרונות והסיום של הלכות "יסודי התורה" כי בפרקים האחרונים ובהלכות האחרונות מדובר על ענין הנבואה והאמונה בנביא. אבל לפי מ"ש לעיל הדבר מתאים ביותר, כי בעקדה מתבטא גודל וכח האמונה בנביא, ועד כדי כך שזה פעל אצל יצחק שבכלל לא יעשה הנסיון גדול יותר, כי האמין בשלמות ובתוקף נבואת אברהם.

לא לדלג העקדה!

לפני כמה שנים, בסעודת הבר מצוה של בני הגדול התי' יוסף יצחק שיחי' השתתף המד"א הרה"ג הרה"ת אהרן יעקב שיחי' שוויי, וסיפר שפעם הי' מלמד תינוקות ביחידות אצל אד"ש, ואמר לו שכשמתפלל עם הילדים, וישנם קטנים שעדיין לא שייכים לומר כל התפילה וצריכים על חלק לדלג (כמו הפארפארענט והקרבתנו וכדומה), שאת פרשת העקדה **אף פעם לא ידלגו וכל יום** לומר אותה. ואולי הסיבה כפולה; א) שכן וזכות העקדה עומדת לנו לעולם. ב) להזכיר תמיד החינוך למסירות נפש וקידוש ה'! [ואפשר לומר; **עקד"ה** – ר"ת על קדוש ה'].

נבואת אברהם אבינו כמו כהן גדול

ה. ובי"צפנת פענח" הנ"ל מדבר על כמה דרגות נבואות אברהם אבינו המדוברות ומרומזות בפרשיות לך-לך ווירא; שכל זה היתה דרגא של נבואה נמשכת וגדולה מן הנבואה של המחזה, ושלאחר המילה זכה לגדר של נבואת כהן גדול שמשמש בח' בגדים, דזה ג"כ זכות המילה כנ"ל בירושלמי, וזה כל הנבואה הוה גדר אורים ותומים במשפט האורים [שע"כ מדובר בהלכות ברמב"ם] וכשכלה הנבואה הגדולה בזה שב למדרגתו א' [שזהו מה שנאמר בפרשת וירא⁴⁸: "ואברהם שב למקומו", למדרגת הנבואה הראשונה] גדר כהן לבד [כהן פשוט לא כה"ג] וגם גדר קטורת של מילה וכו'.

תקות חוט השני²⁵ – הקשר לפרשת השבוע והתאריך

- א. בהר המוריה – הקרבת המור והקטורת.
- ב. בעקדה נתמנה אברהם לכהן המקריב.
- ג. ח' בגדי כהן גדול – כנגד ח' ימי המילה.

⁴⁶ פי"ז, ה"א.

⁴⁷ בסיום הלכות יסודי התורה פי"ז ה"ה.

⁴⁸ יח, לג.